

end i Fjor; at et andet Medlem af Tinget gik med som frivillig i den græsk-tyrkiske Krig. Nu er det mig ganske vist bekendt, at der i England haves en Lov — som ogsaa blev fremdragen under Forhandlingerne i det andet Ting, nemlig den saakaldte Foreign Enlistment Act af 1870 — i hvilken der findes Forbud mod, at engelske Undersaatter deltage som frivillige i andre Landes indbyrdes Krige. Jeg har forgæves søgt at finde engelske rets-kyndiges Kommentarer til denne Lovs Bestemmelser. Det er jo bekendt, at engelske Love meget ofte, naar de komme under kyndig Kommentering, antage en noget anden Mening, end naar man blot læser Ordene med den Mening, som de tilsyneladende bære. Men selv om det virkelig er saa, at denne engelske Lov, hvis Indhold vistnok maa læses og forklares i nøjere Sammenhæng med de ældre engelske og nordamerikanske Love, ikke blot fra Begyndelsen af dette Aarhundrede, men ogsaa fra forrige Aarhundrede, selv om denne Lovbestemmelse skal opfattes efter Bogstaven som et Forbud mod, at nogen enkelt Privatperson gaar med som frivillig i Krig mellem andre Lande, saa er det i hvert Fald sikkert, at denne Bestemmelse bliver faktisk ikke overholdt. Der er næppe nogen Krig Verden over, i hvilken ikke netop Englændere deltage. Jeg kommer ret straks til et paafaldende Eksempel. Naar vi vende os til Folkeretslærerne, er der ingen Unæghed om, at en sliq Handling fra de enkelte Undersaatters Side ikke afficerer en Stats Stilling som neutral. Jeg skal nævne to af de nyere Forfattere, begges Værker findes i Rigsdagens Bibliotek. Det hedder saaledes hos Professor Martens (Udgaven er fra 1886): Blandt de Pligter, som paahvile en neutral Stat, er der den, at den ikke maa tillade, at der paa dens Territorium foregaar Hvervning af Tropper fra de krigsførende Magters Side, heller ikke, at der udrustes Krigsskibe eller Kapere. Som bekendt var det i tidligere Tid meget almindeligt, at saadanne Hvervninger foregik, ja det var end ikke usædvanligt, at Regenterne selv udlejede deres Soldater til en krigsførende Magt. Man erindrer saaledes, at dette var en Trafik, der vist særlig gik for sig i Hessen-Kassel, men ogsaa her i Landet har det fundet Sted. Sliqt er efter den nu gældende Folkeret selvfølgelig ganske utilstedeligt. Men, hedder det videre hos den nævnte Forfatter: Den neutrale Regering er ikke forpligtet til at afholde de enkelte Privatpersoner, der ere dens Un-

dersaatter, fra at træde ind i de krigsførende Armeers Rækker. En saadan Forpligtelse eksisterer kun med Hensyn til Statens Embedsmænd og i Særdeleshed med Hensyn til dens Officerer, som kun efter at have taget deres Afsked, eller efter at have taget Orlov fra deres hidtidige Tjeneste, tør træde ind under de krigsførende Magters Faner. Derefter nævnes der en Række Eksempler fra den nyeste Tid paa, at dette stadig er den almindelige Opfattelse. I 1870 gik Garibaldi tilligemed 13,000 frivillige — en Arme paa tretten Tusinde Mand — til Frankrig og stillede sig paa Franskmændenes Side imod Tyskerne; men da han og hans Kammerater kun optraadte som Privatmænd paa egen Risiko, blev det ikke fundet, at der forelaa et Brud paa Neutralitetspligten fra den italienske Regerings Side. I 1876 deltog mange russiske frivillige i den serbisk-tyrkiske Krig, deriblandt ogsaa Officerer, som dog regelmæssig, forinden de afrejste til Serbien, havde taget deres Afsked. Og endelig i den sidste Orientkrig kæmpede et stort Antal engelske Officerer i den tyrkiske Arme og Flaade imod Russerne. Man tør vel antage, siger Forfatteren, som selv er Russer, at disse Officerer forinden havde taget deres Afsked fra engelsk Tjeneste; i det mindste gik den russiske Hærlædelse ud herfra, skønt der undertiden nok kunde være Tvivl om, hvorvidt de virkelig vare afskedigede fra engelsk Tjeneste; hvis de havde kæmpet med i Egenskab af engelske militære, vilde de være blevne strafskyldige efter den engelske Lovgivning, og de vilde med Rette have givet Anledning til at beskyldte England for Neutralitetsbrud. Altsaa, selv i de Tilfælde, som her omtales, og som ere særlig paafaldende, blev der ikke gjort Indsigelse imod de fremmedes Deltagelse i Krigen. Ganske samme Opfattelse af Spørgsmaalet vil man finde i det andet Værk, jeg skal nævne, af Franskmanden Calvo. Han siger saaledes: „Naar Borgere, der høre hjemme i en neutral Stat, af eget Initiativ og uden deres Regerings Bemyndigelse tage Tjeneste hos en af de krigsførende Magter, saa miste disse Borgere derved deres Rettigheder som neutrale Undersaatter og udsætte sig for at behandles som Fjender. Men en saadan Handling forpligter i ingen Henseende den Stat, i hvilken de høre hjemme, og bevirker ikke, at denne Stat kan beskyldes for at have brudt sine Neutralitetspligter, thi de enkelte Borgere repræsenterer ikke Staten. Men ganske vist vilde det med